

Biblioteka „Kalendar”

knjiga 119

Izdavač zahvaljuje
Pokrajinskom sekretarijatu za kulturu,
javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama
AP Vojvodine na finansijskoj podršci
za objavljivanje ove knjige.

Ilustrovala
Nastasja Pisarev

Copyright © 2022 Đorđe Pisarev

Copyright © 2022 za Srbiju i Crnu Goru, AGORA

Ova publikacija se u celini ili u delovima ne sme umnožavati, preštamovati ili prenositi u bilo kojoj formi ili bilo kojim sredstvom bez dozvole autora ili izdavača, niti može biti na bilo koji drugi način ili bilo kojim drugim sredstvima distribuirana ili umnožavana bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač po odredbama zakona o autorskim pravima.

ĐORĐE PISAREV

NA MESEČEVOM
MOSTU

roman

AGORA

Mesec bi tada pomahnitao, izlivaao potoke svetlosti pravo na Ivana, rasipao svetlost na sve strane, mesečina bi preplavljivala sobu, svetlost se talasala, narastala i prekrivala postelju. Eto, tek tada bi Ivan Nikolajevič spavao srećnog lica.

Mihail Bulgakov, *Majstor i Margarita*

Kroz tamu oko njih šunjali su se i klizili ljudi s fenjerima i bakljama, baterijskim lampama i svećama u rukama. To je Ričarda podsetilo na neki dokumentarac koji je jednom gledao, o jatima svetlucaivih riba koje jurcaju okeanom... U toj dubokoj vodi žive stvorovi kojima oči više nisu ni od kakve koristi.

Nil Gejmen, *Nikadodija*

„Jednog dana”, reče tup glas odozdo, „vratiću se u svoj oblik, a onda ćeš ti jako da zažališ što si to rekao. Na vrlo dugo. Možda ću čak da napravim i još Vremena samo da bi ti duže ispaštao...”

Teri Pračet, *Mali bogovi*

1. Pritajeni tigar

Bio je on moćan, lep i mudar tigar. Kraljevski tigar. Jedan od poslednjih plemenite, ali gotovo istrebljene vrste. Ovog tigra sačuvali su oprez, bistar i hitar um i – sreća. Njegova teritorija nalazila se u džungli koja je prekrivala strmi deo planine i bila je nedostupna ljudima. Kroz gusti čestar čovek se nije mogao probiti, što zbog oštrog uspona, to i zbog drveća trnovitih stabala, kolopleta nerazmrsivih lijana i zmija otrovnica. Tigar je u lov išao samo noću, što dalje od svog legla da ne bi privukao pažnju surovih lovaca, nije ostavljao tragove i lovio je plen umereno, samo kada je bio gladan, trudeći se istrajno da bez potrebe ne izaziva previše sreću.

I te noći hodao je satima, sve dok se nije dovoljno udaljio od svog staništa. Divlja svinja, mlada, sočna i meka koju je ubio visila mu je u čeljustima. Nije jeo. Morao je da je odnese kući gde su ga čekali još uvek od porođaja slabašna i sva usukana ženka i ponos, svrha njegovog života, mali tigrić, nestasan kao sam đavo, koji je nestrpljivo čekao hranu.

Kako je tigar mogao znati da je ubijena divlja svinja netom pre toga bila da pohara polje kukuruza lokalnog farmera? Kako je tek snažni tigar mogao znati da je farmer, za svaki slučaj, da bi mu kukuruz bio bolji i napredniji, njivu poprskao trostruko većom količinom opakih, jakih herbicida nego što je bilo dozvoljeno?

Kada je tigrić umro u mukama, očajni tigar, bola većeg nego što je doživljen ikad na toj planini, na tom kontinentu,

uspeo se na vrh planine i moćno urliknuo svetu ljudi, a njegov je urlik kazivao:

– Prokleti, prokleti, prokleti...

2. Vreme je prestalo da teče

– Apćiha, apćiha, apćiha – rafalno je kijao sredovečni gospodin sa urednom crnom kravatom i klasičnom crnom akten tašnom. Nju je držao u desnoj ruci, a levom se čvrsto zalepio za šipku ugrađenu na plafonu gradskog autobusa.

Iznenada nadošlo kijanje – a kada je ono drugačije nego iznenadno i neočekivano? – i već uposlene ruke sprečile su ga da iz džepića izvuče maramicu, baš odjutroske sveže opranu, osušenu i ispeglanu što je bio hvale vredan poduhvat njegove supruge – domaćice; na talasu snažne erupcije iz njega su pojurile sitne, golim okom nevidljive kapljice i željno se, sa strašću, radosno razmилele puneći zagušljivu atmosferu izanđalog plavog autobusa, takoreći krtitije ali još uvek u voznom stanju, u kome baš mnoštvo stvari nije funkcionisalo, pa tako ni prozori od kojih nijedan nije mogao da se otvori pa, u skladu sa očiglednim prirodnim zakonima, i nije bio otvoren.

U tom trenutku, u autobusu su se nalazile četiri domaćice koje su se zaputile ka gradskoj pijaci jer i tog dana je trebalo dočekati nervozne i umorne muževe što su se vraćali s posla, da pojedu nešto toplo, što se kaže – kašikom, a onda, već prema senzibilitetu, da malo istuku svoje žene ili odremaju. Zatim, tačno sedam penzionera koji su povremeno nervozno prevrtali po džepovima i torbama proveravajući da li su im tu svi dokumenti, odnosno lična i bankovna kartica; trebalo je danas podići prvi deo penzije, pa na poštu, da se plate računi.

Koliko je bilo mlađeg sveta teško je reći, jer je taj svet sačinjavala gomila tinejdžera što su se, strujeći i klizeći u repu klimavog busa, prebirajući, gužvali u živoj gomili ubrzane komunikacije tako da su bili „neprebrojni”; čak i uz pomoć satelita Ilona M. to ne bi bilo moguće!

U svakom slučaju, živahne kapljice virusa pronašle su svakog od njih i kada se autobus zaustavio na stanici, a putnici pokuljali kroz široko otvorena dupla vrata ka raznim pravcima grada, zaraza je krenula i svet više nikada neće biti isti.

Svi satovi na planeti su stali i merljivo vreme prestalo je da teče.

A u krošnjama ogromnih lipa koje su čuvale hladovinu Novosađana što su naseljavali stanove u ulici Maksima Gorkog broj osam, dakle tik pored ogromne podzemne garaže koju je natkrililo sada pustošno đačko igralište, neprestano su se svađali vrlo napeti i nervozni golubovi jednog od najstarijih jata koja su delila vazdušni prostor nad celom teritorijom koju je zauzimao Novi Sad. Predmet žustre rasprave bio je problemčić raznošenja pisama između dvoje razdvojenih ljubavnika, Princeze i Starog Mačka.

Mladi golubovi su tvrdili da oni imaju prednost, jer bolje znaju šta je ljubav, pošto se i sami njome bave, a stariji da su oni, oslobođeni mladalačke vatrene strasti, pouzdaniji i sigurniji kuriri. A možda ovi potonji ne bi bili drčni u tolikoj meri da su mogli da predvide da će leteća prepiska biti tako učestala i da će izmoriti svakog goluba iz jata. Tako će se i pomenuti stanovnici ovog mirnog novosadskog kraja čuditi i krstiti dok kroz svoje prozore budu posmatrali kako se malo-malo pa neki golub, izmučen, uhvaćen u dubokom snu, sunovrati sa visoke grane lipe, pa niz krošnju, sve do nabujalog travnjaka, pa baš nesvojstveno ptičjem rodu ispruži kao proštac u lekovitom snu...

3. Stari Mačak, Ostin i Tolkin

Princezo,

Iščitao sam sve željene i neželjene knjige koje su mi na raspolaganju u mojoj maloj stambenoj ćeliji, pa sam se usmerio ka romanima Ostinove. Trenutno čitam „Gordost i predrasude”...

„Pismo Darsija uskoro je znala skoro napamet. Studirala je svaku rečenicu, a njena osećanja prema piscu bila su vrlo različita u raznim trenucima. Kada se sećala načina na koji joj je govorio, bila je puna gneva. Ali kada je mislila o tome kako ga je nepravedno osudila i prekorila, gnev joj se okretao protiv nje same, a njegova razočarana osećanja postajala su predmet sažaljenja. Njegova ljubav izazvala je njenu zahvalnost, a njegov oštri karakter njeno poštovanje; ali joj se ipak nije dopadao i nije se ni za trenutak kajala što ga je odbila, niti je osećala i najmanju želju da ga ikad opet vidi. Njeno vlastito ponašanje u nedavnoj prošlosti bilo joj je stalan izvor nezadovoljstva i žaljenja, a nesrećne mane njene porodice bile su uzrok još veće gorčine”...

Pozdrav, Stari Mačak

Ćelija na Grbavici

Stari Mačku moj,

Mnogo si se raspekmezio; otkad to pa tebe interesuje literatura gospođice Ostinove? Izgleda da te je virus strefio u emocije! Prosto neverovatno: Stari Mačak, nekada šef pogona za proizvodnju lokomotiva i vagona, muškarčina, a sada – pekmez!

Hej, čitaš osobu koja morališe o ljubavi pripadnika klase koja ne privređuje, nego samo troši...

U ovim teskobnim uslovima žestoko depresivnih zabrana apsolutne samoizolacije, mogu samo da pokušam da ti predočim par knjiga koje neizostavno moraš da pročitaš pre nego što umreš.

Dakle, mitski svet poznat pod nazivom Srednja zemlja izmišljen je između dva svetska rata surovog, logorskog 20. veka. Kao profesor na Oksfordu DŽ. R. R. Tolkin je predavao anglosaksonski, staroislandski i srednjevekovni velški i prevodio „Beovulfa”. Njegova vizija i osećaj zla koje se približava „bili su oblikovani dubokom posvećenošću katoličanstvu i službom u Prvom svetskom ratu gde je izgubio bliske prijatelje: Frodo i Sem, junaci 'Gospodara prstenova' koji se muče da bi došli do Mordora, neka su vrsta izlomljenog odraza u ogledalu mladih vojnika koji su se borili u klanici na Zapadnom frontu”.

Iako su i „Hobit” i „Gospodar prstenova” bili popularni, sredinom šezdesetih su eksplodirali! Mladu (novu!) publiku je očarala Tolkinova mašta, veličanstvenost njegovih priča iz pre-hrišćanskog vremena, opsesivna katalogizacija istorije, jezika i geografije izmišljenog sveta.

Mnogi savremeni tumači, posmatrajući ova dela iz prizme društvene kritike, smatraju da su pojedini aspekti Tolkinovog sveta bili u skladu sa stavovima hipika, protivnika ratova, boraca za ljudska prava i drugih koji su želeli da promene red i poredak. Tolkinove vrednosti bile su idealne za kontrakulturu šezdesetih: „Cela generacija mladih Amerikanaca mogla je da se izgubi i zaboravi na svoje muke čitajući trotomni ep...

Univerzalna, spektakularno ispisana priča o borbi Dobra i Zla, smeštena u izmišljeno mitsko vreme i u imaginarne geo-

grafske predele, sve sa briljantnim stilom fingiranih drevnih povesti, nadržasta pojedinačna istorijska zbivanja realnog vremena i ostaje priča za sebe koja kaže: nemojte se povodom junacke družine Hobita i inih patuljaka, vilenjaka ili čarobnjaka baviti ničim drugim, osim Hobitima, patuljcima, čarobnjacima...

Princeza

Karantin VeleSajma

PS

Uz Tolkinove knjige slušaj Led Cepeline, standard za sva vremena, Stairway to Heaven:

*Ima jedna dama koja je sigurna
da je sve što sija zlato
i ona kupuje stepenište do neba
Kad stigne tamo ona zna
da i ako su sve radnje zatvorene
jednom rečju može kupiti ono zbog čega je došla
i ona kupuje stepenište do neba...*